اخبار

تکمیل راه‌آهن چابهار و کریدورهای ترانزیتی

در نشست دبیر شورای عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی با معتمدین و مسوولان چابهار و سواحل مکران، بر این موضوع تأکید شد که توسعه منطقه آزاد چابهار باید در نهایت به بهبود زندگی مردم منطقه منجر شود و منافع حاصل از سرمایه‌گذاری‌ها، فعالیت‌های اقتصادی و توسعه زیرساخت‌ها باید به شکل ملموس در زندگی جامعه محلی دیده شود. یکی از موضوعات مهم مطرح‌شده، ثبات مدیریتی در منطقه آزاد بود. حسین فروزان با اشاره به تغییرات مکرر مدیریتی در مناطق آزاد گفت که اجرای برنامه‌های بلندمدت به زمان نیاز دارد و مدیران باید فرصت کافی برای شناخت مسائل، تشکیل تیم و اجرای برنامه‌های خود داشته باشند. او همچنین بر ضرورت همراهی و مطالبه‌گری سازنده مردم و مسوولان تأکید کرد. در بخش دیگری از این نشست، بر استفاده از ظرفیت مسوولیت‌های اجتماعی برای حل مشکلات واقعی مردم تأکید شد. آموزش، بهداشت و درمان و توسعه خدمات عمومی از مهم‌ترین اولویت‌ها عنوان شدند. در حوزه درمان نیز تکمیل بیمارستان‌های چابهار، به‌ویژه بیمارستان ۵۴۰ تختخوابی، مورد تأکید قرار گرفت و گفته شد که علاوه بر ساخت بیمارستان، باید از هم‌اکنون برای تأمین پزشکان متخصص، تجهیزات و نیروی انسانی آن برنامه‌ریزی شود. آموزش و پرورش نیز به عنوان یکی از پایه‌های توسعه پایدار منطقه مطرح شد. اختصاص بخشی از ظرفیت مسوولیت‌های اجتماعی به ارتقای کیفیت مدارس، جذب معلمان توانمند، کلاس‌های تقویتی و کنکور و ایجاد فرصت برابر برای دانش‌آموزان از جمله پیشنهادهای مطرح‌شده بود. در مورد منطقه ریمدان نیز تأکید شد که باید زیرساخت‌های آن سریع‌تر توسعه پیدا کند و درآمدهای حاصل از فعالیت‌های اقتصادی این منطقه برای توسعه همان محدوده و رفع نیازهای آن هزینه شود. همچنین تکمیل راه‌آهن چابهار و اتصال آن به شبکه‌های ترانزیتی کشور به عنوان یکی از فرصت‌های مهم اقتصادی مورد تأکید قرار گرفت. از دیگر محورهای مهم، اشتغال و توانمندسازی نیروهای بومی بود. بر استفاده حداکثری از جوانان و نیروهای متخصص منطقه در پروژه‌ها تأکید شد و پیشنهاد شد در مواردی که استفاده از نیروی غیربومی ضروری است، انتقال دانش و مهارت به جوانان بومی نیز در برنامه قرار گیرد. همچنین بر جذب سرمایه و تجربه چابهاری‌های مقیم خارج از کشور و سرمایه‌گذاران داخلی تأکید شد تا سرمایه‌های این افراد در مسیر آبادانی و توسعه منطقه قرار گیرد. در کنار آن، توسعه فرودگاه، تأمین آب شرب و ایجاد زیرساخت‌های متناسب با جایگاه اقتصادی، گردشگری و ترانزیتی چابهار نیز از نیازهای اساسی منطقه عنوان شد. در مجموع، پیام اصلی این نشست این بود که توسعه چابهار نباید فقط به افزایش سرمایه‌گذاری و فعالیت اقتصادی محدود شود؛ بلکه باید نتیجه آن در اشتغال جوانان، آموزش، درمان، زیرساخت، خدمات عمومی و رفاه مردم بومی دیده شود و تحقق این هدف نیازمند همکاری مسوولان، سرمایه‌گذاران، معتمدین و خود مردم منطقه است.

پسته از ظرفیت‌های مغفول ارزآوری در شرایط فعلی است

دبیر کل اتاق بازرگانی ایران گفت: پسته از ظرفیت‌های مغفول برای صادرات در شرایط فعلی است. ابوالفضل روغنی گلپایگانی، دبیر کل اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، با اشاره به ظرفیت‌های مختلف اقتصادی کشور اظهار کرد: هر کجا که نگاه می‌کنیم، ظرفیت‌هایی وجود دارد که می‌تواند به یکی از موضوعات مهم اقتصادی تبدیل شود. در جلسه‌ای با فعالان حوزه گردشگری، از جمله گردشگری سلامت، این موضوع مطرح شد که کشور ما ظرفیت‌های قابل توجهی دارد و می‌توان از این ظرفیت‌ها برای خروج از وضعیت موجود و افزایش سطح عمومی رفاه مردم استفاده کرد.

دبیر کل اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران ادامه داد: باید از ظرفیت‌ها و فرصت‌های مختلف کشور استفاده کنیم. خداوند نعمت‌های بزرگی به کشور ما عطا کرده و ایران می‌تواند در سطح جهانی جایگاه بسیار بالایی داشته باشد. روغنی گلپایگانی با بیان اینکه ایران از نظر درآمد سرانه ملی از برخی کشورها عقب افتاده است، گفت: بسیاری از نعمت‌های بزرگی که در اختیار کشور قرار گرفته، به اندازه کافی استفاده نمی‌کنیم. پسته یکی از این ظرفیت‌هاست و در حوزه‌هایی که در دنیا کمتر وجود دارد اما در ایران به وفور یافت می‌شود و باید توجه بیشتری به تولید و صادرات داشته باشیم.

۹۰ هزار مقرره در کشور داریم

معاون حقوقی رییس جمهور با اشاره به اینکه ۹۰ هزار مقرره در کشور داریم، گفت: کارخانه تولید مقررات در کشور سه شیفت فعال است اما تاکید رییس جمهور بر اجرای سیاست‌های کلی نظام و بهبود فضای کسب‌و‌کار است. حجت‌الاسلام والمسلمین مجید انصاری در نشست شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی اظهار داشت: رییس جمهور از ابتدا اجرای سیاست‌های کلی و برنامه‌های کشور را در اولویت قرار داده و بر مقررات‌زدایی، ارتقای محیط کسب‌و‌کار و حرکت به سمت جایگاه مطلوب در این حوزه تاکید داشته است. انصاری خاطرنشان کرد: اگرچه در حوزه فضای کسب‌و‌کار هنوز در جایگاه مطلوب قرار نداریم، اما این موضوع به صورت جدی در دستور کار قرار گرفته و تلاش شده است اهداف تعیین‌شده از مرحله طرح و برنامه به اقدامات اجرایی و عملیاتی تبدیل شود. معاون حقوقی رییس جمهور با اشاره به برنامه این معاونت برای تنقیح مقررات گفت: سامانه‌های مرتبط را ارتقا داده‌ایم و تنقیح مقررات را در اولویت برنامه‌های معاونت حقوقی قرار داده‌ایم همچنین تنقیح قوانین در حوزه مجلس شورای اسلامی دنبال می‌شود و مجلس نیز برنامه‌هایی را به صورت موازی برای ساماندهی و تکمیل قوانین در دست اجرا دارد، اما در حوزه مقررات، حجم بسیار گسترده‌ای از مقررات در کشور وجود دارد که نیازمند بررسی و ساماندهی است. معاون حقوقی رییس جمهور همچنین درباره استفاده از هوش مصنوعی در فرآیند تنقیح قوانین و مقررات گفت: برای این منظور با معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری قرارداد همکاری منعقد کرده‌ایم تا بتوانیم سرعت کار را افزایش دهیم. انصاری تاکید کرد: استفاده از هوش مصنوعی در حوزه قوانین و مقررات با سایر حوزه‌ها تفاوت دارد و نمی‌توان به سادگی همان الگوهای موجود را در این بخش به کار گرفت؛ چرا که داده‌های حقوقی ویژگی‌های خاص خود را دارند و تحلیل آنها نیازمند توجه به ظرافت‌های حقوقی و اجتهاد حقوقی است.

بخش خصوصی از فشار همزمان تورم، رکود و اختلال در تجارت می‌گوید

قفل سرمایه در گمرکات

تعادل | کاهش رشد اقتصادی، جهش تورم تولید و مصرف، افت ۲۵ درصدی تجارت خارجی و طولانی‌شدن فرآیند ترخیص کالا، تصویری نگران‌کننده از وضعیت فعالیت بنگاه‌های اقتصادی در کشور ترسیم می‌کند. در نشست اخیر اتاق تهران، فعالان بخش خصوصی از فشار هم‌زمان هزینه‌های تولید، کاهش قدرت خرید خانوار، کمبود نقدینگی و اختلال در زنجیره تأمین سخن گفتند؛ شرایطی که به گفته آنان، گردش سرمایه بنگاه‌ها و بازرگانان را با اختلال مواجه کرده است. آمارهای ارایه‌شده از تورم نزدیک به ۱۰۰ درصدی تولیدکننده و کاهش قابل توجه صادرات و واردات حکایت دارد و در کنار آن، ماندگاری کالا در گمرکات به‌طور میانگین به ۳۵ روز رسیده است. از سوی دیگر، کاهش نرخ مشارکت اقتصادی و افزایش بیکاری جوانان و فارغ‌التحصیلان، بر پیچیدگی شرایط افزوده است. در چنین فضایی، نمایندگان بخش خصوصی بر ضرورت اصلاح فرآیندهای تجاری و گمرکی، کاهش موانع اداری و استفاده از ابزارهای نوین تأمین مالی تأکید دارند؛ چراکه تداوم این روند می‌تواند هزینه فعالیت اقتصادی را افزایش داده و فشار بیشتری بر تولیدکنندگان، تجار و مصرف‌کنندگان وارد کند.

کمبود نقدینگی و ضرورت تأمین مالی جدید

در نشست اخیر اتاق تهران، جمعی از مسوولان و فعالان اقتصادی با بررسی آخرین شاخص‌های اقتصادی کشور، مهم‌ترین چالش‌های پیش‌روی بخش خصوصی را تشریح کردند. کاهش رشد اقتصادی، افزایش تورم، افت قدرت خرید خانوار، کاهش تجارت خارجی، مشکلات تأمین مالی، اختلال در زنجیره تأمین و انباشت کالا در گمرکات، از مهم‌ترین محورهای مطرح‌شده در این نشست بود.

علیرضا کیانی، رییس کمیسیون بازار پول و سرمایه اتاق تهران، با اشاره به اعلام نرخ رشد اقتصادی منفی ۱۰.۱ درصدی در بهار سال جاری، نسبت به تداوم فشار بر تولید هشدار داد. به گفته او، این کاهش رشد در شرایطی رخ داده که کارخانه‌ها هنوز از بخشی از ذخایر مواد اولیه و ملزومات تولیدی برخوردار بوده‌اند و با کاهش تدریجی این ذخایر و تشدید موانع لجستیکی، احتمال افزایش دامنه مشکلات اقتصادی در فصل‌های آینده وجود دارد. او همچنین با اشاره به فشار همزمان بر بخش عرضه و تقاضا، افزایش تورم و کاهش قدرت خرید خانوار را از عوامل مهم تضعیف فعالیت اقتصادی دانست. بر اساس آمارهای ارایه‌شده، رشد بخش خدمات منفی ۴ درصد بوده و بخش حمل‌ونقل نیز با رشد منفی ۱۷ درصد مواجه شده است. کیانی در ادامه با اشاره به رشد نقدینگی، اعلام کرد حجم نقدینگی در پایان سال گذشته حدود ۱۵ هزار و ۸۰۰ همت بوده که با رشد ۱۹ درصدی به حدود ۱۸ هزار و ۸۰۰ همت رسیده است. برآورد مطرح‌شده در این نشست، رسیدن حجم نقدینگی انباشته به حدود ۲۳ هزار همت تا پایان سال جاری است. به گفته او، شرایط اقتصادی و آثار جنگ، فشار بیشتری بر نقدینگی بنگاه‌های خصوصی وارد کرده است. در چنین شرایطی، استفاده از تخصص مهندسان مالی و طراحی الگوی مناسب تأمین مالی برای بنگاه‌ها اهمیت بیشتری پیدا می‌کند. رییس کمیسیون بازار پول و سرمایه اتاق تهران با اشاره به محدودیت منابع شبکه بانکی و سیاست‌های انقباضی، استفاده از ابزارهای نوین تأمین مالی را ضروری دانست. او به‌طور مشخص از اوراق گام نام برد و گفت با توجه به پذیرش این اوراق از سوی گمرک، سازمان امور مالیاتی و سازمان تأمین اجتماعی به عنوان بدهی، فعالان اقتصادی می‌توانند به جای اتکا به روش‌های سنتی، از ظرفیت این ابزارها برای تأمین منابع مورد نیاز خود استفاده کنند.

کاهش ۲۵ درصدی تجارت خارجی

محمود نجفی‌عرب، رییس اتاق تهران، نیز در این نشست گزارشی از وضعیت تجارت خارجی کشور در پنج ماه نخست سال ارایه کرد. بر اساس آمارهای مطرح‌شده، ارزش صادرات کشور با کاهش ۲۵.۸ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل، به ۱۵ میلیارد و ۸۸۰ میلیون دلار رسیده است. ارزش واردات نیز با کاهش ۲۵.۱۹ درصدی، حدود ۱۷ میلیارد و ۸۰۰ میلیون دلار اعلام شد. در مجموع، ارزش صادرات و واردات کشور در پنج ماه نخست سال حدود ۳۳ میلیارد و ۶۵۰ میلیون دلار بوده که نسبت به مدت مشابه سال گذشته حدود ۲۵ درصد کاهش نشان می‌دهد. نجفی‌عرب این روند را نشانه‌ای هشداردهنده برای تجارت خارجی دانست و بر ضرورت توجه بیشتر سیاست‌گذاران به وضعیت صادرات و واردات تأکید کرد. در همین مدت، ۲۷ هزار و ۲۳۵ دستگاه خودرو به ارزش ۷۴۳ میلیون دلار وارد کشور شده و ارزش واردات کولبری نیز حدود ۳۹۶ میلیون دلار گزارش شده است.

تشدید رکود تورمی و فشار بر تولید

رییس اتاق تهران در بخش دیگری از سخنان خود به شاخص‌های تورمی اشاره کرد و گفت بررسی آمارهای سال ۱۴۰۵ از تشدید نشانه‌های رکود تورمی حکایت دارد. بر اساس ارقام ارایه‌شده، تورم نقطه‌به‌نقطه تولیدکننده در بهار ۱۴۰۵ به ۹۸.۹ درصد رسیده که در مقایسه با ۶۵ درصد در زمستان ۱۴۰۴، افزایش قابل توجهی داشته است. تورم سالانه تولیدکننده نیز به ۶۶.۷ درصد رسیده است. در بخش صنعت، تورم تولیدکننده در بهار ۱۴۰۵ حدود ۱۰۹ درصد اعلام شد. در میان برخی صنایع نیز نرخ‌های بالاتری ثبت شده است؛ از جمله تورم نقطه‌به‌نقطه تولید فرآورده‌های توتون و تنباکو ۱۷۶.۲ درصد، محصولات لاستیکی و پلاستیکی ۱۶۳.۴ درصد، منسوجات ۱۳۹.۵ درصد و محصولات غذایی ۱۳۷.۶ درصد گزارش شده است. این افزایش هزینه‌ها، به‌ویژه در شرایطی که بنگاه‌ها با رشد قیمت مواد اولیه و نهاده‌های وارداتی مواجه‌اند، فشار زیادی بر حاشیه سود آنها وارد می‌کند. به گفته نجفی‌عرب، بخشی از این فشار در نهایت به قیمت کالاهای مصرفی منتقل می‌شود. در حوزه انرژی نیز افزایش هزینه‌ها به یکی از عوامل فشار بر تولید تبدیل شده است. تورم نقطه‌به‌نقطه بخش تولید، انتقال و توزیع برق ۸۴.۹ درصد اعلام شد. این افزایش هزینه‌ها می‌تواند هزینه نهایی تولید را افزایش داده و فشار بیشتری بر بنگاه‌های صنعتی وارد کند.

افت قدرت خرید خانوار

بر اساس آمارهای ارایه‌شده در این نشست، تورم مصرف‌کننده در مرداد ۱۴۰۵ به ۸۹ درصد به‌صورت نقطه‌به‌نقطه و ۶۹.۹ درصد به‌صورت سالانه رسیده است. در گروه خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات، تورم سالانه ۱۰۳.۹ درصد و تورم نقطه‌به‌نقطه ۱۲۸.۱ درصد اعلام شد. در میان اقلام خوراکی، تورم روغن‌ها و چربی‌ها ۲۵۸.۲ درصد، نان و غلات ۱۲۲.۳ درصد و گوشت‌ها ۱۱۰.۳ درصد گزارش شده است. در بخش غیرخوراکی نیز تورم مسکن و اجاره‌بها ۳۷.۲ درصد و بهداشت و درمان ۸۷.۶ درصد اعلام شد. افزایش هزینه کالاهای ضروری، علاوه بر کاهش قدرت خرید خانوار، می‌تواند بر تقاضای موثر در بازار نیز اثر بگذارد. کاهش قدرت خرید در نهایت به کوچک‌تر شدن بازار داخلی برای بنگاه‌ها و تشدید فشار بر سمت تقاضای اقتصاد منجر می‌شود.

چالش‌های بازار کار

رییس اتاق تهران همچنین با اشاره به وضعیت بازار کار، کاهش نرخ مشارکت اقتصادی در بهار ۱۴۰۵ را یکی از نشانه‌های نگران‌کننده دانست. نرخ مشارکت اقتصادی با ۰.۵ واحد درصد کاهش نسبت به سال قبل، به ۴۰.۷ درصد رسیده است. در گروه سنی ۱۵ تا ۲۴ سال، نرخ بیکاری با افزایش ۳.۷ واحد درصدی به ۲۳.۴ درصد رسیده و نرخ بیکاری گروه سنی ۱۸ تا ۳۵ سال نیز ۱۷.۵ درصد اعلام شده است. نرخ بیکاری فارغ‌التحصیلان آموزش عالی ۱۱.۶ درصد گزارش شده و این گروه ۳۵.۶ درصد از کل بیکاران کشور را تشکیل می‌دهند. همچنین سهم اشتغال ناقص به ۸.۵ درصد رسیده است؛ موضوعی که نشان‌دهنده وجود بخشی از نیروی کار با ساعات کاری کمتر از ظرفیت مورد نیاز و تمایل به اشتغال بیشتر است.

مشکلات گمرکی و انباشت کالا

یکی دیگر از محورهای مهم نشست، مشکلات مربوط به ترخیص کالا و طولانی‌شدن زمان ماندگاری محموله‌ها در گمرکات بود. داود رنگی، عضو هیات نمایندگان اتاق تهران، با اشاره به مشکلات واردکنندگان کالاهای اساسی گفت زمان ورود تا ترخیص و خروج کالاها بین ۱۲ تا ۶۸ روز متغیر است و میانگین این فرایند حدود ۳۵ روز برآورد می‌شود. به گفته او، اصلاح اظهارنامه‌ها، تأخیر پیش از آغاز تشریفات ترخیص، مغایرت اسناد، تأخیر در پرداخت‌ها، انتظار برای ثبت سفارش و برخی بخشنامه‌های مرتبط با بازرسی از عوامل افزایش زمان ترخیص هستند. شرایط حمل‌ونقل نیز بر این مشکلات افزوده است. توقف کشتی‌ها در بنادر، افزایش هزینه دموراژ، بیمه جنگی و هزینه‌های انبارداری، هزینه تمام‌شده تجارت را افزایش داده و رقابت‌پذیری فعالان اقتصادی را تحت تأثیر قرار داده است.

رنگی برای کاهش زمان ماندگاری کالا، پیشنهادهایی از جمله پایش لحظه‌ای محموله‌ها، بررسی موردی کالاهای دارای بیشترین تأخیر، امکان اظهار پیش از ورود در گمرکات منتخب و تشکیل کارگروه مشترک میان اتاق تهران و گمرک ایران را مطرح کرد. در این نشست همچنین بر وضعیت شرکت‌های کوچک و متوسط تأکید شد. مهراد عباد، عضو هیات نمایندگان اتاق تهران، گفت شرکت‌های SME در مقایسه با بنگاه‌های بزرگ با مشکلات بیشتری مواجه‌اند و دسترسی محدودتر آنها به سرمایه و منابع حمایتی، عبور از بحران‌ها را دشوارتر می‌کند. به گفته او، بسیاری از شرکت‌های کوچک در شرایط کنونی بیش از هر چیز برای حفظ فعالیت و بقای خود تلاش می‌کنند و لازم است توجه بیشتری به این بخش از اقتصاد صورت گیرد.

کاهش گردش سرمایه بازرگانان

محمدعلی دهقان دهنوی، رییس سازمان توسعه تجارت، نیز با اشاره به مشکلات ایجادشده در فرایند تجارت خارجی گفت بسیاری از تجار عملاً امکان گردش سرمایه خود در طول سال را از دست داده‌اند و برخی تنها یک بار در سال قادر به گردش سرمایه خود هستند. به گفته او، هزینه‌های ناشی از این وضعیت در نهایت به مصرف‌کننده منتقل می‌شود. او همچنین بر ضرورت تفکیک مشکلات مربوط به خود کالا از موانع اداری و فرایندی تأکید کرد و گفت نباید ترخیص کالا به دلیل مشکلاتی که مستقیماً مرتبط با ماهیت کالا نیستند، برای مدت طولانی متوقف شود.

دهقان دهنوی همچنین از تعدد مجوزهای متصل به ثبت سفارش انتقاد کرد و گفت در برخی موارد تا ۵۰ مجوز به یک ثبت سفارش متصل می‌شود که روند واردات را پیچیده و زمان‌بر می‌کند. به گفته او، اصلاح این فرایندها در دستور کار سازمان توسعه تجارت قرار دارد.

مجموع مباحث مطرح‌شده در نشست اتاق تهران نشان می‌دهد بخش خصوصی هم‌زمان با چند چالش مرتبط مواجه است: فشار تورمی بر هزینه تولید، کاهش قدرت خرید خانوار، افت تجارت خارجی، محدودیت منابع بانکی، کاهش گردش سرمایه، مشکلات لجستیکی و گمرکی و دشواری‌های بیشتر کسب‌وکارهای کوچک و متوسط.

در چنین شرایطی، فعالان اقتصادی بر ضرورت اصلاح فرایندهای تجاری و گمرکی، کاهش زمان ترخیص کالا، تسهیل دسترسی بنگاه‌ها به منابع مالی و استفاده گسترده‌تر از ابزارهای نوین تأمین مالی تأکید دارند. همچنین رفع موانع اداری و هماهنگی میان دستگاه‌های مختلف می‌تواند در کاهش هزینه‌های تجارت و حفظ فعالیت بنگاه‌ها نقش داشته باشد.

رییس کل گمرک ایران:

افزایش پذیرش کامیون‌ها در مرزهای ترکیه، آذربایجان و ارمنستان

صف کامیون‌ها در برخی مرزهای زمینی کشور طی هفته‌های اخیر به یکی از چالش‌های تجارت خارجی تبدیل شده است. از بازرگان در مرز ترکیه تا ریمدان در مرز پاکستان، افزایش حجم تردد و تقاضای حمل‌ونقل در کنار محدودیت ظرفیت پذیرش در برخی پایانه‌های مرزی، زمان انتظار کامیون‌ها را افزایش داده اما به گفته رییس کل گمرک، همه مرزها باز هستند ولی تردد در برخی نقاط با کندی مواجه است.

در هفته‌های اخیر افزایش حجم تقاضای حمل‌ونقل زمینی و همزمانی آن با محدودیت ظرفیت برخی مرزهای کشورهای مقابل، موجب افزایش ایستایی کامیون‌ها در تعدادی از مرزهای کشور شده است؛ وضعیتی که در مرزهای بازرگان و ریمدان نمود بیشتری پیدا کرد و در کنار آن، موضوع تردد کامیون‌ها در مرزهای جمهوری آذربایجان و ارمنستان نیز در دستور کار رایزنی‌های گمرکی قرار گرفت. فرود عسگری رییس کل گمرک ایران - اعلام کرده که تمامی مرزهای ایران با کشورهای همسایه باز هستند، اما در برخی نقاط روند پذیرش و خروج کامیون‌ها با کندی مواجه است.

وی با اشاره به مذاکرات اخیر با روسای گمرکات ترکیه، جمهوری آذربایجان و ارمنستان، از افزایش سقف پذیرش کامیون‌های صادراتی در این مرزها خبر داده است. عسگری درباره آخرین وضعیت مرز بازرگان گفته که سقف پذیرش کامیون در این مرز از ۲۰۰ دستگاه در روز به ۴۰۰ دستگاه افزایش یافته است؛ به این معنا که ظرفیت پذیرش کامیون‌های صادراتی در این مرز، در نتیجه مذاکرات با طرف ترکیه‌ای دو برابر شده است. رییس کل گمرک ایران همچنین از افزایش ظرفیت پذیرش در مرز ارمنستان خبر داده و اعلام کرده که ظرفیت پذیرش کامیون از سوی طرف ارمنی از ۲۰۰ دستگاه به ۳۰۰ دستگاه در روز افزایش یافته است. به گفته عسگری، وضعیت پذیرش کامیون‌ها در مرز جمهوری آذربایجان نیز نسبت به گذشته بهبود پیدا کرده است. طبق تاکید او، مذاکرات با کشورهای همسایه برای افزایش ظرفیت پذیرش کامیون‌ها ادامه دارد و از طریق کمیسیون‌های مشترک نیز موضوع روان‌سازی تردد پیگیری خواهد شد.

این اظهارات در شرایطی مطرح شده که پیش از این، موضوع تراکم کامیون‌ها در مرز بازرگان به یکی از مسائل مهم حمل‌ونقل زمینی کشور تبدیل شده بود. معاون سازمان توسعه تجارت ایران نیز با اشاره به این موضوع اعلام کرده بود که بخشی از مشکل بازرگان به محدودیت پذیرش کامیون در کشور مقابل مربوط می‌شد. روز گذشته امیر روشن‌بخش قنبری - معاون سازمان توسعه تجارت - با اشاره به وضعیت حمل‌ونقل و لجستیک کشور گفته بود سازمان توسعه تجارت از ابتدای بحران، وضعیت مرزها را به صورت مستمر رصد کرده و به شکل هفتگی میزان ورود و خروج کالا، وضعیت پایانه‌ها و مشکلات موجود را بررسی کرده است. به گفته او، در کنار پیگیری مشکلات بازرگان، استفاده از مسیرهای جایگزین تجارت نیز مورد توجه قرار گرفته است.

از سوی دیگر، گزارش‌های مربوط به مرز بازرگان نشان می‌دهد که این گذرگاه همچنان فعال است و موضوع مطرح‌شده بیشتر به تراکم و ایستایی ناوگان و محدودیت ظرفیت پذیرش مربوط بوده است، نه انسداد مرز. بر اساس اعلام مسوولان راهداری آذربایجان غربی، روزانه حدود ۳۵۰ تا ۴۰۰ کامیون از کشور خارج و حدود ۵۰۰ کامیون وارد کشور می‌شوند.

دستیار رییس کل بانک مرکزی:

واردات خودرو توسط ایرانیان خارج از کشور به خروج ارز دامن می‌زند

دستیار رییس کل بانک مرکزی با بیان اینکه خودروی وارداتی توسط ایرانیان خارج از کشور هم به بازار ارز فشار تقاضا وارد می‌کند و در شرایط کنونی باید محدودیت‌هایی را در خصوص واردات قائل شد، گفت: چرا باید به مردمی که در ایران زندگی می‌کنند اجازه واردات خودرو ندهیم ولی به افرادی که در خارج از کشور اقامت دارند اجازه دهیم تا خودرو وارد کنند؟

مهدی دارابی روز سه شنبه در یک برنامه تلویزیونی با موضوع تخصیص ارز به واردات خودروهای لوکس اظهار کرد: برای خودرو مانند سایر کالاهای وارداتی، تقاضا وجود دارد و اگر محدودیت ارزی نداشته باشیم، لازم است که مانند سایر کالاها روند واردات آن طی شود اما با توجه به شرایط کنونی اقتصادی کشور، اقلام ضروری با اولویتِ بسیار بالاتر، برای واردات وجود دارد.

وی افزود: این سوال را خیلی‌ها مطرح می‌کنند که چرا در حالی که منابع ارزی محدودی داریم، خودروهای لوکس وارد می‌شود؟ متأسفانه اتفاقی که رخ داده این است که خودرو وارد گمرک می‌شود و بعد از آن فشارهای مختلفی وارد می‌شود که باید این خودروها ترخیص شوند؛ معمولا این روش در سال‌های اخیر تکرار می‌شده که خودرو را وارد می‌کردند و سپس با اعمال فشار نسبت به ترخیص آنها اقدام می‌کردند.

دارابی در پاسخ به این پرسش که فشارها از طرف چه اشخاص حقیقی یا حقوقی بوده است گفت: وقتی کالایی در گمرک وارد و دپو می‌شود خیلی‌ها فشار می‌آورند که چرا کالاها در گمرکات دپو می‌شوند و باید سریع‌تر ترخیص شوند؛ همین فشارها برای خودروهای وارداتی هم هست و در نتیجه خودروها ترخیص می‌شوند لذا اصلا اینطور نیست که بانک مرکزی ارز برای واردات خودرو تخصیص دهد بانک مرکزی هیچگاه این کار را انکرده است.

وی خاطرنشان کرد: بسیاری بر این عقیده‌اند که واردات خودرو و فشار به منابع ارزی داخلی نمی‌آورد بلکه این خودروها از محل ارزهای افرادی که در خارج از کشور زندگی می‌کنند، به کشور وارد می‌شوند و تحت عنوان واردات خودرو توسط اشخاص مقیم خارج از کشور انجام می‌شود. دارابی ادامه داد: این در حالی است که نه تنها بررسی‌های ما نشان می‌دهد این ارز از کف بازار جمع می‌شود، بلکه حتی با فرض اینکه فرد مقیم خارج از کشور ارز در اختیار داشته و با این ارز خودرو وارد کند، نیازی به خودرو در داخل ایران ندارد بنابراین خودرویی که به کشور وارد کرده، در بازار ایران به فروش می‌رساند، از آنجایی که ریال به دست آمده را در ایران نگهداری نمی‌کند، آن را به ارز تبدیل و به خارج از کشور منتقل می‌کند. دستیار رییس کل بانک مرکزی ادامه داد: در این صورت فردی که خودرویی را با ۲۰ تا ۳۰ هزار دلار در خارج از کشور خریداری کرده، در نهایت آن را با ۵۰ تا ۶۰ هزار دلار در ایران می‌فروشد و ارزهای موجود در بازار را جمع‌آوری می‌کند و به خارج از کشور برمی‌گردد. حال سوال این است که چرا باید به مردمی که در ایران زندگی می‌کنند اجازه واردات خودرو ندهیم ولی به افرادی که در خارج از کشور اقامت دارند اجازه دهیم تا خودرو وارد کنند؟ وی تأکید کرد: بانک مرکزی مخالفتی با اصل واردات خودرو ندارد فقط ملاحظه بانک مرکزی در این است که برخی محدودیت‌های ارزی ما ایجاب می‌کند که واردات خودرو محدود شود و اگر قرار است واردات خودرو انجام شود، باید نحوه واردات آن شفاف‌سازی شود. دارابی با اشاره به بخشنامه‌ای مبنی بر رفع ممنوعیت واردات لکسوس و لندکروز توسط ایرانیان مقیم خارج از کشور، اظهار داشت: نکته سوم این است که لزومی ندارد رانت واردات خودرو برای ایرانیان مقیم خارج از کشور داده شود چون این افراد ریالی که در کشور به دست می‌آورند را در قالب ارزی که از کف بازار جمع‌آوری کرده‌اند، از کشور خارج می‌کنند.

رویداد

فرمول قیمت‌گذاری خودرو تغییر کرد

اگر خودروساز به ارز رسمی دسترسی کامل نداشته باشد نرخی که برای محاسبه هزینه تمام‌شده خودرو در نظر گرفته شده است مبنای تعیین قیمت خودرو خواهد بود.

شورای رقابت در تازه‌ترین اصلاحیه دستورالعمل تنظیم بازار خودروی سواری نحوه محاسبه قیمت پایه رقابتی خودروها را تغییر داد و معیار جدیدی برای تعیین نرخ ارز مبنا در قیمت‌گذاری محصولات داخلی در نظر گرفت.

شورای رقابت نسخه به‌روز‌شده «دستورالعمل تنظیم بازار خودروی سواری» موضوع مصوبه جلسه ۵۴۳ با اصلاحات بعدی را ۲۴ شهریور ابلاغ کرد. در این اصلاحیه چند تغییر در فرآیند قیمت‌گذاری و نحوه تعیین شاخص رقابت‌پذیری خودروها اعمال شده است. مهم‌ترین تغییر به تبصره ۲ ماده ۳ دستورالعمل مربوط می‌شود. در نسخه پیشین متوسط یک‌ماهه نرخ ارز حواله‌ای رسمی تجاری کشور مبنای محاسبه قیمت پایه رقابتی خودروهای مشابه خارجی بود. اما طبق اصلاحیه جدید اگر خودروساز به‌طور کامل به ارز حواله‌ای رسمی دسترسی نداشته باشد همان نرخی که در محاسبه قیمت تمام‌شده خودروی داخلی لحاظ شده مبنای تعیین قیمت رقابتی خواهد بود.

تغییر دیگر به نحوه انتخاب خودروهای مشابه خارجی مربوط می‌شود. بر اساس نسخه جدید دستورالعمل وزارت صمت علاوه بر پیشنهادهای عرضه‌کنندگان خودرو و مراجع معتبر خارجی می‌تواند از ظرفیت «نهادهای حرفه‌ای داخلی» نیز برای تعیین خودروهای مشابه و معیارهای مقایسه استفاده کند. این نهادها می‌توانند در فرآیند ترازیابی خودروها از نظر کیفیت و رقابت‌پذیری مورد استفاده قرار گیرند و به وزارت صمت در تعیین ملاک‌های مقایسه کمک کنند.

منطقه آزاد فرودگاه امام در مسیر توسعه تجارت و لجستیک

نشست بررسی ظرفیت‌ها و فرصت‌های اقتصادی منطقه آزاد شهر فرودگاهی امام خمینی (ره) با محوریت کمیسیون تسهیل و توسعه تجارت اتاق تهران برگزار شد. در این نشست، آخرین اقدامات برای توسعه زیرساخت‌ها، پروژه‌های سرمایه‌گذاری و ظرفیت‌های منطقه در حوزه تجارت، لجستیک و صادرات بررسی شد. محمدرضا غفراللهی، رییس کمیسیون تسهیل و توسعه تجارت اتاق تهران، با اشاره به ظرفیت‌های منطقه آزاد شهر فرودگاهی امام خمینی (ره) گفت: همجواری با تهران، دسترسی به فرودگاه بین‌المللی امام خمینی (ره)، زیرساخت‌های حمل‌ونقل و مزایای قانونی مناطق آزاد، ظرفیت مناسبی برای جذب سرمایه‌گذاری و توسعه تجارت خارجی ایجاد کرده است و با تسهیل فرآیندهای اداری می‌توان زمینه حضور بیشتر بخش خصوصی را فراهم کرد.

محمدرضا فردی، معاون اقتصادی منطقه آزاد شهر فرودگاهی امام خمینی (ره)، نیز با اشاره به اقدامات انجام‌شده در این منطقه اظهار کرد: طی یک سال گذشته بیش از ۶ هزار دستگاه خودرو از مسیر منطقه آزاد ترخیص شده و حدود ۱۳۰ شرکت نیز برای ثبت یا آغاز فعالیت در منطقه اعلام آمادگی کرده‌اند. همچنین ۲۹ پروژه سرمایه‌گذاری برای این منطقه طراحی شده است. وی افزود: امکان واردات و نگهداری کالاهای اساسی و مواد اولیه مورد نیاز واحدهای تولیدی وجود دارد و استفاده از پلاک منطقه آزاد برای خودروهای خدمات عمومی از جمله تاکسی، اتوبوس، آمبولانس و خودروهای آتش‌نشانی نیز در حال پیگیری است.

حمید پولاییان، مدیر منطقه آزاد شهر فرودگاهی امام خمینی (ره)، با اشاره به وسعت حدود هزار و ۵۰۰ هکتاری منطقه آزاد گفت: این محدوده بخش‌هایی از جمله نمایشگاه، بندر خشک، پایانه‌های فرودگاهی، تعمیر و نگهداری هواپیما، فناوری‌های نوین و صنایع خلاق را در برمی‌گیرد. اتصال بندر خشک به شبکه ریلی نیز از طرح‌های مهم پیش‌رو است که می‌تواند به تقویت جایگاه شهر فرودگاهی به عنوان یک محور لجستیکی کمک کند. حسام‌الدین محمدی، رییس برنامه‌ریزی منطقه آزاد، نیز از پیگیری اتصال ریلی شهر فرودگاهی و طرح تجمیع فعالیت‌های گمرکی تهران خبر داد و گفت: شهر فرودگاهی با توجه به ظرفیت‌های موجود، از سوی وزارت راه و شهرسازی به عنوان شهر لجستیکی تهران مورد توجه قرار گرفته است.

در بخش دیگری از این نشست، توسعه صادرات مورد تأکید قرار گرفت. مسوولان منطقه اعلام کردند صادرات قطعی از طریق گمرک فرودگاه در حال انجام است، اما رویه اختصاصی صادرات منطقه آزاد هنوز فعال نشده و فعال‌شدن آن به استقرار واحدهای تولیدی در منطقه نیاز دارد. همچنین کارگروهی برای توسعه صادرات خدمات تشکیل شده است. فعالان بخش خصوصی نیز بر استفاده از ظرفیت منطقه برای واردات آمبولانس و خودروهای آتش‌نشانی، شفاف‌سازی ضوابط تردد خودروهای پلاک منطقه آزاد و تسهیل فرآیند حضور شرکت‌های دارای مجوز تأکید کردند.

غفراللهی در پایان از آمادگی اتاق تهران برای همکاری با منطقه آزاد خبر داد و گفت: بر اساس تفاهم اولیه، نماینده‌ای از اتاق در منطقه مستقر خواهد شد تا فعالان اقتصادی بتوانند مسائل خود را مستقیم پیگیری کنند. وی همچنین کاهش بوروکراسی، تسهیل سرمایه‌گذاری و فراهم کردن زمینه حضور بخش خصوصی را از اولویت‌های اصلی توسعه منطقه دانست.

صادرات کیوی آزاد شد

ممنوعیت صادرات کیوی که پیش‌تر تا ۱۵ مهرماه ادامه داشت، برای سال جاری تغییر کرده و صادرات این محصول از ابتدای مهرماه آزاد شده است. سازمان توسعه تجارت ایران در نامه‌ای به گمرک جمهوری اسلامی ایران، از تغییر زمان ممنوعیت صادرات کیوی خبر داد و اعلام کرد صادرات این محصول از ابتدای مهرماه سال جاری مجاز است.

بر اساس این نامه، پیرو بخشنامه پیشین درباره ممنوعیت صادرات کیوی از ۱۵ تیرماه تا ۱۵ مهرماه هر سال، صادرات کیوی با کد تعرفه ۰۸۱۰۵۰۰۰ در سال جاری از ابتدای مهرماه و با رعایت ضوابط و مقررات مربوطه امکان‌پذیر خواهد بود.

این تصمیم بر اساس نامه معاونت توسعه بازرگانی وزارت جهاد کشاورزی اتخاذ شده و سازمان توسعه تجارت با ارسال آن به گمرک، خواستار اقدام مقتضی و اجرای مقررات جدید شده است.